

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir.

İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü'nde Toplumsal Uyuma Yönelik Ekosistem Hizmetleri Projesi

Ekosistem Hizmetleri Katılımcı Haritalama Çalıştayı Raporu (9-19 Eylül 2024)

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Çevre ve İklim Eylemi
Sektör Operasyonel Programı

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAŞKANLIĞI

DKM

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir.

İÇERİK

ÖZET	3
YAKLAŞIM	4
BULGULAR	6
VİZE ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	6
DEMİRKÖY ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	9
KIRKLARELİ ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	14
EDİRNE ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	19
TEKİRDAĞ ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	23
ÇATALCA ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	27
BAHÇEKÖY ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	30
İSTANBUL ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	33
KANLICA ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	37
ŞİLE ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	41
EK 1: Çalıştay Programı	45
EK 2: Çalıştay Katılımcı Listeleri	47
EK 3: Çalıştay Sunumları	54
EK 4: Soru Setleri	75

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Çevre ve İklim Etkileri
Sektör Operasyonel Programı

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAŞKANLIĞI

ÖZET

"İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü'nde Toplumsal Uyuma Yönelik Ekosistem Hizmetleri" Projesi kapsamında, 9-19 Eylül 2024 tarihleri arasında, İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü bünyesindeki on adet Orman İşletme Müdürlüğü'nde dokuz günlük bir çalıştay düzenlenmiştir.

Çalışmaya, İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü Proje Koordinatörü Gözde Güldal Karataş, Doğa Koruma Merkezi Proje Asistanı Esra Ergin Erdoğmuş, Ekosistem Hizmetleri Uzmanı Zekiye Ecem Çetinkaya, Veri Yönetimi ve Analiz Uzmanı Gencer Yaprak, İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü Eğitim Asistanı Ezgi Çelik, orman işletme müdürleri, müdür yardımcıları, orman işletme şefleri ve orman mühendislerinden oluşan toplam 91 kişi katılmıştır.

Fotoğraf 1. Orman işletme şefleri ve DKM ekibi, ekosistem hizmetlerini haritalar üzerinde belirliyor.

Çalıştayın amacı, İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü'ndeki ormanlar ve orman ekosistemlerinin yanı sıra; odun dışı orman ürünleri, tarımsal üretim, genetik kaynakların sürdürülebilirliği, korunan alanlar ve değerler, hidrolojik süreçler, afet yönetimi, perdeleme ve kültürel ekosistem hizmetleri gibi konularda insan faaliyetlerinin etkilerini belirlemek ve değerlendirmektir. Çalıştay boyunca katılımcılar, bu konulara yönelik haritalar üzerinde çalışarak bilgi paylaşımında bulunmuşlardır. Çalışma, Doğa Koruma Merkezi (DKM) ekibi tarafından toplantı öncesinde hazırlanan sorularla, şefliklere ait haritalar kullanılarak etkileşimli bir tartışma ortamında gerçekleştirilmiştir.

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Çevre ve İklim Etkileri
Sektör Operasyonel Programı

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAŞKANLIĞI

YAKLAŞIM

İstanbul, Edirne, Kırklareli ve Tekirdağ Ormanlarında Ekosistem Hizmetleri Üzerine Katılımcı Haritalama Çalıştayı, orman ekosistemlerinin sunduğu hizmetlerin belirlenmesi, haritalanması ve bu hizmetlerin sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesi üzerine yoğunlaşan bir etkinlik olarak tasarlanmıştır. Çalıştayı temel amacı, ormanların hem çevresel hem de toplumsal faydalarını ele alarak, katılımcıların katkılarıyla ekosistem hizmetlerini daha iyi anlamak ve bu hizmetlerin yönetimine dair öneriler geliştirmektir.

Ekosistem Hizmetleri ve Ormancılık Faaliyetleri Arasındaki İlişkiler başlıklı sunum ile katılımcılara ekosistem hizmetlerinin tanımı ve önemi detaylı bir şekilde aktarılmıştır. Bu bağlamda, The Economics of Ecosystem and Biodiversity (TEEB) çalışmasına dayanarak ekosistem hizmetleri; su düzenlemesi, karbon tutma, erozyon kontrolü, biyolojik çeşitlilik ve rekreasyon gibi kategoriler altında ele alınmıştır. Sunumda ayrıca, ekosistem hizmetlerinin orman amenajman planlarına entegrasyonu vurgulanmış ve bu entegrasyonun sürdürülebilir ormancılık açısından kritik öneme sahip olduğu ifade edilmiştir. Ormancılık faaliyetleri ile ekosistem hizmetleri arasındaki bu güçlü ilişki sayesinde ormanların daha stratejik bir şekilde yönetilebileceği açıklanmıştır.

Ekosistem Hizmetlerinin Haritalanması ve Kırılganlık Analizleri başlıklı sunumda ise, İstanbul ve Trakya bölgesindeki orman ekosistemlerinin dışsal tehditlere karşı kırılganlıklarının analiz edilmesi üzerinde durulmuştur. Çalıştay sırasında katılımcılara; habitat uygunluk modelleri, gelecekteki uygunluk yüzeyleri ve kırılganlık analizleri gibi teknik yöntemler tanıtılmış ve bu yöntemlerin kullanımıyla ilgili detaylı bilgiler verilmiştir. Ayrıca, proje kapsamında kullanılacak veri kaynakları ve analiz yöntemleri ile elde edilecek ara ve nihai çıktılar hakkında katılımcılar bilgilendirilmiştir.

Çalıştay sürecinde her orman işletme müdürlüğüne özgü olarak hazırlanan haritalar, Google Earth uydu görüntüleri, OpenStreetMap verileri ve ulusal veri kaynakları kullanılarak oluşturulmuş, bu haritalar üzerinde katılımcılar ekosistem hizmetlerine yönelik işaretlemeler yapmıştır. Yerleşim merkezleri, su kaynakları ve ana yollar gibi bilgilerin de işlenmiş olduğu bu haritalar, katılımcıların görsel katkılar sunmasını ve ekosistem hizmetlerini somutlaştırmalarını sağlamıştır.

Haritalama Çalıştayı Soru Setleri ile katılımcıların orman ekosistemlerine dair daha derinlemesine tartışmalar yapması teşvik edilmiştir. Her bir şeflik için ayrı ayrı hazırlanan soru setleri, ormanların sunduğu farklı ekosistem hizmetleri ve bunların yönetimiyle ilgili belirli alanlara odaklanmıştır. Bu sorular, aşağıdaki başlıklar altında ele alınmıştır:

Odun Dışı Orman Ürünleri (ODOÜ): Yerel halkın faydalandığı ve bölge ekonomisi için önemli olan odun dışı ürünler, katılımcılar tarafından haritalar üzerinde işaretlenmiş ve bu alanların sürdürülebilir kullanımına

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Çevre ve İklim Etkinliği
Sektör Operasyonel Programı

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAŞKANLIĞI

yönelik öneriler geliştirilmiştir. Örneğin, bal ormanlarının artırılması gibi spesifik öneriler ekosistem hizmetlerinin yönetimine doğrudan katkı sağlamıştır.

Tarımsal Üretim: Orman sınırları içinde gerçekleştirilen tarımsal faaliyetlerin orman ekosistemleri üzerindeki etkisi değerlendirilmiş ve bu faaliyetlerle orman fonksiyonları arasındaki potansiyel çatışmalar tartışılmıştır. Tarımsal kullanımların orman yönetimine entegrasyonu için katılımcıların sunduğu öneriler önemlidir.

Genetik Kaynakların Sürdürülebilirliği: Ormanlarda genetik çeşitliliği artırmak ve korumak adına yapılan çalışmalar, tohum meşçereleri ve tohum bahçeleri gibi alanların korunmasıyla ilişkilendirilmiştir. Katılımcılar, bu alanların sürdürülebilir yönetimi ve korunması için öneriler sunmuştur.

Korunan Alanlar ve Değerler: Orman ekosistemlerinin biyolojik çeşitliliği ve yaban hayatını koruma faaliyetleri üzerine tartışmalar yapılmış ve sosyal baskı altındaki türler ile habitatların korunması için stratejiler geliştirilmiştir.

Hidrolojik Süreçler: Su kaynaklarının yönetimi, içme suyu ve kullanma suyu koruma alanları gibi hidrolojik süreçlere dair sorular harita üzerinde değerlendirilmiş ve katılımcıların gözlemleriyle bu alanların sürdürülebilirliği üzerine öneriler geliştirilmiştir.

Afet Yönetimi: Çığ, sel, heyelan gibi doğal afetlere karşı yapılan koruma çalışmaları ve bu afetlerin ormanlar üzerindeki etkileri tartışılmış; afetlerin büyüklüğü, can ve mal kayıpları gibi konular haritalar üzerinden işaretlenmiştir.

Kültürel Ekosistem Hizmetleri: Ormanlarda gerçekleştirilen rekreatif faaliyetler ve turizm, hem ormanların toplumsal faydalarını artırmış hem de baskı oluşturmıştır. Katılımcılar, bu faaliyetlerin sürdürülebilir yönetimi ve ekoturizm potansiyeli üzerine öneriler geliştirmiştir.

Çalıştayın yaklaşımı, katılımcıların doğrudan katkılarıyla ormanların sunduğu ekosistem hizmetlerini daha geniş bir perspektifte değerlendirmek ve bu hizmetlerin korunması için sürdürülebilir stratejiler geliştirmektir. Katılımcıların sağladığı geri bildirimler, bölgedeki orman yönetiminin daha bütüncül bir yaklaşımla ele alınmasına katkı sunmuştur.

BULGULAR

Vize Orman İşletme Müdürlüğü

Vize Orman İşletme Müdürlüğü'ne bağlı 9 şeflik bulunmaktadır ve toplamda 69.150,5 hektarlık ormanlık alana sahiptir. Bölgedeki baskın ağaç türleri meşe, kayın ve gürgen olup, yaban hayatında karaca, domuz,

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Çevre ve İklim Etkileri
Sektör Operasyonel Programı

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAŞKANLIĞI

DKM

IUCN

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir.

kurt ve tilki gibi türler öne çıkmaktadır. Bölge, mantar, ıhlamur ve arıcılık gibi odun dışı orman ürünleri açısından önemli potansiyele sahiptir. En büyük tehditler arasında yangın riski, kaçak müdahaleler ve kuraklık bulunmaktadır. Çalıştayda, nükleer santral projelerinin ekosistem üzerindeki etkileri, bal ormanlarının sürdürülebilir yönetimi ve odun kömürü üretiminin çevresel etkileri tartışılmıştır.

Demirköy Orman İşletme Müdürlüğü

Demirköy Orman İşletme Müdürlüğü'ne bağlı 13 şeflik bulunmakta olup, toplamda 72.376,5 hektarlık ormanlık alana sahiptir. Kayın ve meşe ormanlarının hakim olduğu bölge, karaca, geyik ve kurt gibi yaban hayvanlarına ev sahipliği yapmaktadır. Bölge, mantar, ıhlamur ve adaçayı gibi odun dışı orman ürünleri bakımından zengindir. Yangın, kaçak kesim ve usulsüz kullanım gibi tehditler öne çıkmaktadır. Çalıştayda, bolet mantarının ekonomik olarak değerlendirilmesi, orman köylülerinin geçim kaynakları ve doğa turizmi potansiyeli ele alınmıştır.

Kırklareli Orman İşletme Müdürlüğü

Kırklareli Orman İşletme Müdürlüğü, 13 şeflikten oluşmakta ve toplamda 21.644,34 hektarlık ormanlık alana sahiptir. Meşe, kayın ve gürgen gibi ağaç türlerinin baskın olduğu bölgede, yaban domuzu, karaca ve kurt gibi türler gözlemlenmektedir. Bölge, mantar, ıhlamur ve arıcılık gibi ekosistem hizmetleri sunmaktadır. En büyük tehditler arasında yangın, kaçak müdahaleler ve kuraklık yer almaktadır. Çalıştayda, orman parçalanmasının odun dışı ürünler üzerindeki etkisi, bal ormanlarının sürdürülebilirliği ve genç nüfusun ormancılık sektörüne ilgisizliği değerlendirildi.

Edirne Orman İşletme Müdürlüğü

Edirne Orman İşletme Müdürlüğü, 4 şeflikten oluşmakta ve 39.435,3 hektarlık ormanlık alanı kapsamaktadır. Meşe türlerinin hakim olduğu bölgede çakal, kurt ve tilki gibi yaban hayvanları bulunmaktadır. Bölge, mantar, ıhlamur ve adaçayı gibi ürünlerle ekonomik katkı sağlamaktadır. Yangın, kaçak kesim ve kuraklık en büyük tehditler arasında yer almaktadır. Çalıştayda, lavanta ve kestane üretimi, bal ormanlarının yönetimi ve su kıtlığı gibi konular ele alınmıştır.

Tekirdağ Orman İşletme Müdürlüğü

Tekirdağ Orman İşletme Müdürlüğü, 10 şeflikten oluşmakta ve toplamda 89.170,1 hektarlık ormanlık alanı kapsamaktadır. Karaçam, meşe ve sahil çamı gibi türler baskındır. Yaban hayatında domuz, karaca, çakal ve tilki gibi türler bulunmaktadır. Bölge, mantar, ıhlamur ve arıcılık gibi odun dışı orman ürünleri açısından önem taşımaktadır. Yangın, kaçak kesim ve madencilik faaliyetleri başlıca tehditler arasında yer almaktadır. Çalıştayda, mantar üretimi, enerji projelerinin ekosistem üzerindeki etkileri ve ekoturizm potansiyeli ele alındı.

Çatalca Orman İşletme Müdürlüğü

Çatalca Orman İşletme Müdürlüğü, 12 şeflikten oluşmakta ve 100.194,1 hektarlık ormanlık alanı kapsamaktadır. Meşe, kayın ve sahil çamı gibi türler yaygındır. Bölge, domuz, karaca ve tilki gibi yaban hayatı türlerine ev sahipliği yapmaktadır. Mantar, ıhlamur ve süpürge çalısı gibi ürünler ekonomik değer taşımaktadır. Yangın riski, madencilik faaliyetleri ve yapılaşma baskısı en büyük tehditler arasında yer

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Çevre ve İklim Etkileri
Sektör Operasyonel Programı

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAŞKANLIĞI

DKM

IUCN

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir.

almaktadır. Çalıştayda, trüf mantarı, bal ormanları ve ekoturizm potansiyeli gibi konular değerlendirildi.

Bahçeköy Orman İşletme Müdürlüğü

Bahçeköy Orman İşletme Müdürlüğü, 4 şeflikten oluşmakta ve 10.673,3 hektarlık ormanlık alanı kapsamaktadır. Meşe, kayın ve gürgen ağaçlarının yoğun olduğu bölgede, domuz ve tilki gibi yaban hayvanları bulunmaktadır. Bölge, kestane, defne ve mantar gibi ürünlerle ekonomik katkı sağlamaktadır. Yangın, kaçak müdahale ve kuraklık en büyük tehditler arasında yer almaktadır. Çalıştayda, defne üretimi, bal ormanlarının sürdürülebilirliği ve su kaynaklarının azalması konuları tartışılmıştır.

İstanbul Orman İşletme Müdürlüğü

İstanbul Orman İşletme Müdürlüğü, 4 şeflikten oluşmakta ve 19.914,2 hektarlık ormanlık alanı kapsamaktadır. Sahil çamı, meşe ve karaçam baskın ağaç türleridir. Yaban hayatında domuz, tilki ve karaca gibi türler bulunmaktadır. Bölge, mantar, ıhlamur ve arıcılık gibi ekosistem hizmetleri sunmaktadır. Yangın, kaçak kesim ve yapılaşma baskısı en büyük tehditlerdir. Çalıştayda, rekreasyon faaliyetleri, bal ormanlarının yönetimi ve madencilik faaliyetleri ele alınmıştır.

Kanlıca Orman İşletme Müdürlüğü

Kanlıca Orman İşletme Müdürlüğü, 9 şeflikten oluşmakta ve 44.337,6 hektarlık ormanlık alanı kapsamaktadır. Meşe, gürgen ve karaçam gibi türler yaygındır. Bölge, domuz, tilki ve çakal gibi yaban hayatına ev sahipliği yapmaktadır. Odun dışı orman ürünleri arasında kestane, ıhlamur ve süpürge çalısı öne çıkmaktadır. Yangın, kaçak kesim ve kirlilik başlıca tehditler arasındadır. Çalıştayda, defne üretimi, enerji projelerinin etkileri ve su kaynaklarının korunması ele alınmıştır.

Şile Orman İşletme Müdürlüğü

Şile Orman İşletme Müdürlüğü, 9 şeflikten oluşmakta ve 59.929,4 hektarlık ormanlık alanı kapsamaktadır. Meşe, kayın ve kestane baskın ağaç türleridir. Yaban hayatında domuz, tilki, çakal ve karaca gibi türler bulunmaktadır. Bölge, mantar, arıcılık ve defne gibi ürünler açısından önemlidir. Yangın, kaçak kesim ve istilacı türler en büyük tehditlerdir. Çalıştayda, kestane kanseri, enerji projeleri ve rekreasyon faaliyetleri değerlendirildi.

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Çevre ve İklim Etkileri
Sektör Operasyonel Programı

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAŞKANLIĞI

EK 1: Çalıştay Programı

Ekosistem Hizmetleri Katılımcı Haritalama Çalıştayı Programı

Yapılacak olan çalıştay, aralar dâhil olmak üzere yaklaşık 5 saat sürecek şekilde planlanmış ve toplamda 9 gün olarak düzenlenmiştir. Aşağıda, günlere göre çalıştay programı sunulmaktadır:

ÇALIŞTAY TAKVİMİ

- 1.Gün (09.09.2024 Pazartesi) : Vize Orman İşletme Müdürlüğü (13.30-17.00)
- 2.Gün (10.09.2024 Salı) : Demirköy Orman İşletme Müdürlüğü (10.30-15.00)
3. Gün (11.09.2024 Çarşamba) : Kırklareli Orman İşletme Müdürlüğü (10.30-15.00)
4. Gün (12.09.2024 Perşembe) : Edirne Orman İşletme Müdürlüğü (10.30-15.00)
- 5.Gün (13.09.2024 Cuma) : Tekirdağ Orman İşletme Müdürlüğü (10.30-15.00)
6. Gün (16.09.2024 Pazartesi) : Çatalca Orman İşletme Müdürlüğü (10.30-15.00)
- 7.Gün (17.09.2024 Salı) : İstanbul&Bahçeköy Orman İşletme Müdürlüğü (10.00-16.00)
- 8.Gün (18.09.2024 Çarşamba) : Kanlıca Orman İşletme Müdürlüğü (10.30-15.00)
- 9.Gün (19.09.2024 Perşembe) : Şile Orman İşletme Müdürlüğü (10.30-15.00)

Amaç: İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü sınırlarındaki orman ekosistemlerinin topluma sağladığı kritik hizmetlerin haritalanmasını ve bu hizmetlerin sürdürülebilir yönetimi için temel adımlar atılmasını amaçlamaktadır. Ekosistem hizmetlerinin haritalanması, bu bölgedeki savunmasız alanların belirlenmesinde önemli bir rol oynar. Hedef, iklim düzenleme, sel önleme, su arıtma ve karbon tutma gibi düzenleyici hizmetlerin yanı sıra rekreasyon ve su temini gibi hizmetlerin haritalandırılmasıdır. Bu hizmetlerin doğru bir şekilde haritalandırılması, Vize bölgesinin iklim değişikliğine karşı daha dirençli hale gelmesine katkı sağlayacaktır.

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Çevre ve İklim Etkileri
Sektör Operasyonel Programı

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAŞKANLIĞI

DKM

IUCN

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir.

Program Akışı:

Açılış

Projenin Güncel Durumu (15 dakika)

Ekosistem Hizmetlerine Giriř (20 dakika):

Ekosistem hizmetlerinin tanımı, önemi ve bu çalıştayın hedefleri hakkında bir sunum yapılmıştır.

Haritalama Araçları Tanıtımı (15 dakika):

Haritalama sürecinde kullanılacak yöntemlere değinilmiştir.

Ara

Katılımcı Haritalama Oturumu (90 dakika):

Orman ekosistemlerinin kritik hizmetleri belirlenerek haritaya işlenmiřtir.

Ara

Sonuçların Değerlendirilmesi ve Kapanış (30 dakika):

Haritalama sürecinde elde edilen veriler gözden geçirilerek sonuçlar tartışılacak, geri bildirimler alınacak ve gelecekteki adımlar belirlenecektir.

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİşİKLİĞİ BAKANLIĞI

Çevre ve İklim Etkileri
Sektör Operasyonel Programı

İKLİM DEĞİşİKLİĞİ
BAşKANLIĞI

